

Tillæg til »Vore Kirkegaarde« Bind 14 Nr. 5

FORENINGEN FOR KIRKEGAARDSKULTUR

Nye Medlemmer.

Afdeling A.

- 191 Gassum Menighedsraad.
- 192 Gylling Menighedsraad.
- 193 Øster Tørslev Menighedsraad.

Afdeling C.

- 719 Hr. Havearkitekt V. Termansen, Hillerødsgade 136, F.
- 720 Hr. Havebrugskandidat Mogens Klinto, Langøsgade 17^a, Ø.
- 721 Hr. Anlægsgartner Axel Bech, Morescovej 8, Chll.
- 722 Hr. Gartner Ancher Simonsen, Bredevej 21, Lyngby.
- 723 Hr. Anlægsgartner Frederik Gram, Fredericia.
- 724 Hr. Arkitekt Arne Finsen, Ribe.

FRA DANSKE KIRKEGAARDE

29/11 (Næstved Tid.): Der ofres 34.000 Kr. paa Forbedring af Forh. paa Næstved Kgd.

3/12 (Venstres Folkebl.): Forslag om Urnehave i Korsør.

3/12 (Aarhus Stiftstid.): Aarhus Kgd. indfører endelig Sommertiden.

8/12 (Vejle Amts Folkebl.): Detektiver paa Vejle Kgd. har standset Tyverierne.

9/12 (Jydske Tid.): Tinglev Kgd. skal udvides.

12/12 (Frøborg Amtstid.): Krigergraven paa Horsholm Kgd. istandsættes.

12/12 (Kolding Soc.-Dem.): Fredericia Mhstr. har henlagt Sagen om en Urnehave.

12/12 (Aarhus Stiftstid.): Den udvidede Aarslev Kgd. indvies paa Søndag.

13/12 (Nyborg Avis): Nyborg Kgd. skal udvides; der drøftes Planer om Anlæg af en Urnehave.

16/12 (Holstebro Dagbl.): Kommunen optager Laan paa 15.000 Kr. til Dækning af sin Andel af Udg. ved Udv. af Holstebro Kgd.

16/12 (Holbæk Amts Venstrebl.): Udv. af Gislinge Kgd. bortliciteres (Havearkitekt Johannes Tholle).

18/12 (Ringkøbing Amts Dagbl.): Skern køber Jord til Udv. af Kgd.

18/12 (Bogense Avis): Striden om Kgd. i Bogense gaar nu til Overfredningsnævnet.

18/12 (Kalundborg Folkebl.): Kgd.s-Allé i Kalundborg skal fornyes efter Plan af Lektor G. Georgsen.

19/12 (Nationaltid.): Rømø rejser Mindesmærke for sine døde Soldater fra 3 Krige.

20/12 (Sønderborg Soc.-Dem.): Havearkitekt Johannes Tholle har foreslaaet at der rejses et monumentalt Egetræskors paa den ny Kgd. i Sønderborg.

22/12 (Ærø Folkebl.): Tranderup Kgd. skal udv.

22/12 (Horsens Folkebl.): Østbirk Kgd. reguleres.

22/12 (Holbæk Amts Soc.-Dem.): I Gaar indviede Provst Holmgaard St. Peders Kgd.

22/12 (Helsingør Dagbl.): Hellebæk Kgd. staar for Udvidelse.

23/12 (Aalborg Amtstid.): Der er erhvervet Jord til Udv. af Agersted Kgd.

3/1 (Viborg Stifts Folkebl.): Udv. af Grønbæk Kgd. er i fuld Gang.

3/1 (Jydske Tid.): Der søges et Navn til Sønderborg ny Kgd. Forslag: Fredens Kgd.

3/1 (Lollandsp.): Stubbekøbing Kgd. skal udvides.

5/1 (Socialdem.): Borgergade i Kbhvn. gemmer en gl. Pestkgd.

6/1 (Aarhus Stiftstid.): Kirkegaardsbestyrelsen og Parkudvalget i Aarhus slaas sammen, efterat Stadsgartneren har overtaget Kgd. under sit Embede.

11/1 (Aarhus Stiftstid.): Malling har købt et Areal for 10.700 Kr. til Udv. af Kgd.

11/1 (Aalborg Stiftstid.): En af Nordens smukkeste Kgd. (Skogskgd. i Stockholm).

15/1 (Frøborg Amts Avis): Herløv Mhstr. ser paa Jord til ny Kgd.

15/1 (Nakskov Khd.): Dannemarre Kgd.s-Udv. indviedes 14. Januar.

15/1 (Langel. Avis): Landinspektør Mackeprang har udarbejdet Planen til Udv. af Kgd. i Rudkøbing.

16/1 (Randers Soc.-Dem.): Licitation paa Udv. af Vorup Kgd.

17/1 (Nationaltid.): Assistens Kgd. i Kbhvn. som Urnekgd.

19/1 (Demokraten): Ministerierne har godkendt Planerne af Havearkitekt E. Böttiger om Udv. af Ebeltoft Kgd.

19/1 (Aarhus Stiftstid.): Graven laa et forkert Sted, og Begr. maatte udsættes (Aarhus).

19/1 (Rosk. Dagbl.): Der udføres for ca. 8000 Kr. Arbejder paa Roskilde Graabrødre Kgd. og nye Kgd.

20/1 (Ærø Avis): Den oprindelige Begravelsesplan paa Ærøskøbing Kgd. opretholdes.

21/1 (Vendsyss. Tid.): Taksterne paa Skagen Kgd. forhøjes, og den gl. Kgd. søges fredet som Fortidsminde.

23/1 (Aalborg Stiftstid.): Standard-Begravelser i Aalborg.

24/1 (Nationaltid.): Min By, Kirkegaarden (Kbhv.).
24/1 (Randers Dagbl.): Ebeltoft Kgd. udvides af Havearkitekt E. Bøttiger; Omkostn. Kr. 7,000. — Graver Fr. Frederiksen leder Arbejdet.

24/1 (Viborg Stiftstid.): Kgd.s-mur ved Rødevej i Viborg projekteret af Arkitekt Fr. Jensen; Omkostn. 60—70,000 Kr.

27/1 (Ringkøb. Amtstid.): Der arbejdes paa Indretning af en Mindepark paa Harboøre Kgd.

28/2 (Randers Amts Avis): Vorup Kgd. skal udvides med en Trediedel.

28/1 (Sorø Amtstid.): Graver Emilius tager sin Afsked fra St. Mikkels Kgd. i Slagelse.

28/1 (Sorø Amts Dagbl.): Det nye Kapel i Slagelse vedtaget.

31/1 (Sydvestjyll.): Bramminge Kgd. udvides.

1/2 (Jydske Tid.): Til Udvidelse af Aabenraa Kgd. er bevilget et Tilskud paa 40 pCt. af Arbejdslønnen; Omkostn. Kr. 28,000.

4/2 (Berl. Tid.): Georg Brandes Aske er spredt ud paa Eremitagesletten.

5/2 (Frøborg Amtstid.): Krigergravene paa Hørsolm Kgd. istandsættes.

7/2 (Herning Soc. Dem.): Den gl. Kgd. i Herning bevares som Mindelund.

8/2 (Fyns Tid.): Stor Interesse for Regulering og Forskønnelse af Kgd.

10/2 (Aftenbl.): Udsv. af Taarbæk Kgd.

10/2 (Holbæk Amts Venstrebl.): Ministeriet har godkendt Udsv. af Holbæk Kgd.; Omkostn. Kr. 46,000. (Havearkitekt E. Bøttiger).

12/2 (Østsjælland. Folkebl.): Kirkekor fritages for Kirkegaardstjeneste.

12/2 (Socialdem.): Taarbæk Kgd.

14/2 (Aarhus Stiftstid.): Arkitekt Ali Rasmussen udarbejder Plan til Udsv. af Beder Kgd.

19/2 (Rosk. Avis): Man er 1½ Dag om at grave en Grav i denne Frostperiode.

19/2 (Nyborg Avis): Udsv. af Nyborg Kgd. vedtaget. Omfatter ca. 10,000 m² og koster ca. 32,000 Kr.

22/2 (Nordjyll. Soc. Dem.): Træk af Aalborg Kgd.s Historie.

23/2 (Berl. Tid.): Vaabenskjolde fra gamle, æbne Begravelser.

23/2 (Ribe Stiftstid.): Der foreslaas Mur paa de 2 Sider af Ribe gl. Kgd.

23/2 (Thisted Soc. Dem.): Udsv. af Hillerslev Kgd.

23/2 (Fyns Stiftstid.): Kirkegaardsinspektør Raahauge Askegaard i Odense fylder 50 Aar.

24/2 (Esbjergbl.): Der foreslaas Mur om Ribe gl. Kirkegaard.

25/3 (Kalundborg Folkebl.): Kantor Arland holder 1. Marts 25. Aars Jubilæum i Kalundborg.

26/2 (Jydske Tid.): Aabenraa Kgd. skal drænes.

2/2 (Sønderborg Soc. Dem.): Licitation over Dræning af Aabenraa Kgd.

3/3 (Holbæk Amtstid.): Sogneraadet i Gislinge bevilliger 8000 Kr. til den Udsv. af Kgd., som Menighedsraadet har sat i Gang.

24/2 (Socialdemokraten): Begr. Taksterne i Kbhv. forhøjes ikke.

FRA SVENSKE KIRKEGAARDE

22/12 (Sydsv. Dagbl.): De engelske flygarnas minnehedres. Stemningsfull andagtsstund på Pålsjö Kgd.

FRA NORSKE KIRKEGAARDE

9/2 (Berl. Tid.): Vidkun Quisling har udstedt en Lov hvorefter der ikke maa rejses Mindesmærker over Nordmænd, som er faldet eller blevet dræbt i Krig, uden Samtykke fra Kultur- og Folkeoplysningsministeriet.

FRA TIDSSKRIFTERNE

Gartner-Tidende Nr. 48: Smukke Træer. — Nr. 5: Graver L. Emilius fratræder. — Nr. 8: Kirkegaardsinspektør Raahauge Askegaard runder de 50 Aar. — Nr. 9: Kirkegaardsgartner J. P. Jensen i Nyborg er død.

Haven Nr. 12: De Dødes Have.

Landsbygraveren Nr. 12: Ind under Jul. Smuk Kirkepyntning. Gravkastning. Forbedrede Løn- og Arbejdsforhold. Assens Amt; Vore Kirkegaards Tilstand. — Nr. 1: Et Par Bemærkninger. Vore Kaar m. m. — Nr. 2: Gaa hen og forliges, og saa dygtig gør Jer! Aktuelle Problemer m. m.

Ignis Nr. 12: Kommunale fördela av bidrag till eldbegängelse. Konstnärlig utsmyckning av askbehandlingsrummet i Halmstad. Linköping krematorium 1936—41. 20 års eldbeg. i Prag. Urnlunden på Västra kyrkogården i Göteborg. Allehelgonadagens minneshögtidligheter i krematorierne m. m. — Nr. 1: Kyrkan förstår eldbegängelserörelsen. 1941-års kyrkomöte och eldbegängelsen. Stadlandsbygd och eldbegängelse. Urnlund och kolumbarium i Hofors. Föreningen Sveriges kyrkogårdsföreståndare, m. m. — Nr. 2: Svendborg Krematoriums Askebehandlingsrum. Urnlunden i Bjuv. Ett krematorium i en medeltidsskyrka. Hur bör man förfara med de arkvigdas aska? Hamar krematorium med dekorasjoner av Per Vigeland. Spid icke urngravarna på kyrkogården, m. m.

Kriegsgräberfürsorge Nr. 11/12: Mosaik in deutschen Ehrenmalen. — Nr. 1/2: Probleme der Kriegsgräbergestaltung. — Der Tod fürs Vaterland.

Die Feuerbestattung Nr. 3: Werden und Gestaltung des deutschen Urnenfriedhofes. Die Jenaer Urnenruhe. Entfernung eines Urnendenkmals. Was Grabsteine erzählen. — NB. Man meddeler, at Bladet paa Grund af Papirrestriktioner ikke foreløbig kan udkomme.

Der Friedhof Nr. 11: Allerseelen und Totensonntag. Deutsche Toten Ehrung. Grabesblumen und Friedhofsbaume. Rote Grabkreuze. Eingliederung aller Wiener Friedhöfe ins Landschaftsbild. Der Stadtgotteßacker in Halle. Das Schicksal einer Begräbnisstätte. Gartenbau-Berufsgenossenschaft. — Nr. 12: Urnenhain auf dem Südwestfriedhof, Berlin. Gräberoffiziere. Den gefallenen Kameraden zur ehrenden Erinnerung auf Kreta. Neuregelung des Friedhofswesens in Reichsgau Warthe-Kand. Ein neuer Friedhof in Hess.-Olendorf. Die Pflanzensymbolik des Friedhofes m. m. — Nr. 1: Zur Bewertung der Grünanlage einer Kirche im Enteignungsverfahren. Ein Ehrenbegräbnisstätte. Überführung von Leichen nach auswärts. Berichtigung der Eintragung von Kriegsterbefällen. Sonntagsbeerdigung während des Krieges.

BOGANMELDELSER

Emma og Erik Lundberg: Svensk trädgård, 4°, 242 S., Nordisk Rotogravyr, Stockholm 1941.

Den svenske Haveamatør, Fru Emma Lundberg og hendes Søn, Erik L., har i det foreliggende Værk givet et interessant Bidrag om svenske Haver. Det minder i mangt og meget om den danske Bog »Om Haver« og er ligesom denne en Studiesamling, hvor Forfatterne meddeler deres Syn paa en Del forskellige Haver; i den svenske Bog gaar man dog mere ind paa det primitive i Havekunsten (Motiv: Løvengen, som vi paa Dansk vilde kalde saadan noget som Pilehaven). — Ogsaa moderne Synspunkter anlægges; navnlig fremhæves Haven som Brugsgenstand (Opholdshaven). — Det er en Nydelse at læse Bogen og at stifte Bekendtskab med de mange smukke Motiver, der er gengivet fortræffeligt.

Kurt W. Mark: Wir hielten Narvik. 8°, 340 S., Gerhard Stalling Verlag, Berlin, 1941.

En underholdende Beretning om Indtagelse, Rømning og Genindtagelse af Narvik, — grundet paa Dagsbogsoptegnelser og med indflettede Kommunikationer m. m.

Gerd Böttger: Narvik in Bild. 4°, 152 S., Gerhard Stalling Verlag, Berlin 1941.

Bogen rummer en Række fortrinlige Optagelser fra Kampene i Norge, — nogle er farvelagte; desuden en Del Tekst med interessante Enkeltheder.

Ulla Albeck: Dansk Synonym-Ordbog. 8°, 256 S., Kbhvn. 1941. J. H. Schultz' Forlag.

Paa Bagomslaget anføres, at Menneskers passive Ordforraad er langt større end det Ordforraad, som de anvender. Synonym-Ordbogens Opgave er at hjælpe sin Bruger til at gøre det passive Ordforraad aktivt, — d. v. s. at man altsaa skal kunne vælge mellem flere forskellige Ord for samme eller lignende Ting og Begreber. Ved at tænke sig om, kan man let give Ordbogen Ret i dette. Variation i Sproget og Ordvalget er godt. — Ordbogen henvender sig ikke blot til Forfattere, Talere, Oversættere, Journalister, Korrespondenter og andre, for hvem det er professionel Nødvendighed at udtrykke sig godt; den henvender sig ogsaa til enhver, som forstaar, at Evnen til at udtrykke sig rigtigt og træffende er baade et umiddelbart Gode og et Vaaben — »maaske det vigtigste« — i Kampen for Tilværelsen.

Bent Stener Eriksen: Spiseløg. A. d. G. Prakt. Haandbøger Nr. 12. 52 S., 1942.

Bogen er udsendt for at fremme Løgdyrkingen, saa at vi ogsaa paa dette Omraade kan blive selvforsynende. Den ser ud til at rumme meget af Nytte for Løgdyrkere.

Steen Eiler Rasmussen: I Danmarks Have. 140 S., Gyldendal 1941.

Skønt denne lille Bog ikke er sendt os til Anmeldelse, kan vi dog ikke undlade at henlede vore Læseres Opmærksomhed paa de Sider i denne Bog, hvor Forfatteren paa sin egen Maade synger sin Hyldest til de gamle Kirkegaardsdiger. Og vi anbefaler Læserne at købe den, — De vil ikke fortryde det.

RESOLUTIONER m. m.

(Fortsat fra Side 16).

2. Novbr. 1937. Kirkeministeriets Skriv. (til Aarhus Byraad) ang. **Nedlæggelse af en Del af Aarhus Søndre Kirkegaard m. m.**

I et hertil indsendt Andragende af 20. September 1937 har Aarhus Byraad med Henviisning til, at Raadet har vedtaget at opføre et nyt Raadhus for Byen og i dette Øjemed ønsker at disponere over et Areal af Aarhus Søndre Kirkegaard, anholdt om Kirkeministeriets Approbation paa Nedlæggelse af den paa det hoslagt tilbageførende Rids nærmere angivne Del af Kirkegaarden, saaledes at det omhandlede Areal, der er den eneste centralt beliggende Plads i Byen, som egner sig til det anførte Formaal, fritages for Kirkegaardsforpligtelse og overgaar til Kommunen som almindelig Ejendom.

Det er i Andragendet oplyst, at der af Kirkegaardsbestyrelsen under Forudsætning af Ministeriets Godkendelse af den omhandlede Foranstaltning efter An-

modning fra Aarhus Byraad er ført Underhandling med de Gravstedsejere, der endnu havde Ret til deres Grave paa det ovennævnte Areal, om at fraskrive sig deres Ret til disse Grave, og at disse Forhandlinger har medført det ønskede Resultat, hvorved alle Grave, der findes paa det nævnte Areal, er overgaaet til Kommunens Eje, og Ligene af de Personer, der ikke havde henligget i Gravene i den vedtægtsmæssige Tid (20 Aar), med Familiens Tilladelse og efter Sundhedskommissionens Anordning er overført til andre Grave paa Aarhus Kirkegaarde. Endvidere fremgaar det af Andragendet, at det efter denne Ordning er ca. 70 Aar, siden der er nedsat Lig paa den Plads paa Arealet, hvor man ønsker at bygge Raadhuset, og at eventuelle Rester af disse Lig, saafremt saadanne fremkommer ved Udgravning af Byggrunden, vil blive opsamlet og begravet paa den bibeholdte Del af Søndre Kirkegaard.

I Anledning heraf skal man, efter om Sagen, at have brevvekslet med Stiftsovrigheden over Aarhus Stift, meddele til Efterretning, at Ministeriet herved bifalder, at den omhandlede Del af Aarhus Søndre Kirkegaard nedlægges som ansøgt, idet Ministeriet forudsætter, at Fredningstiden er 20 Aar, og at der ikke paa den Del af Arealet, som er udset til Byggeplads, eller som dog berøres af Byggeriet, findes Grave, som ikke har henligget i det i Andragendet nævnte Tidsrum af ca. 70 Aar.

Det tilføjes, at Ministeriet forventer at modtage en Plan over den nedlagte Del af Kirkegaarden, i hvilken Byggelinierne for den paatænkte Bebyggelse findes indtegnet (jfr. Side 30—32 i »V. K.«s Hovednummer. Red. Anm.).

6. Debr. 1937. Indenrigsministeriets Skriv. (til N. N. Byraad) ang., at der ikke i Byplanslovens § 2 er Hjemmel til at træffe Bestemmelse om Beliggenheden af Arealer til Kirkegaardsbrug, m. m.

I Skrivelse af 14. Oktober d. A. har Byraadet anmodet Indenrigsministeriet om i Henhold til § 6 i Lov Nr. 122 af 18. April 1925 om Byplaner at ville nedlægge Forbud mod, at det paa det hoslagt tilbageførende Kort nærmere angivne Areal af den O. O.'s Arvinger tilhørende Ejendom, Matr. Nr. 1 a af N. N. Købstads Markjorder, anvendes paa en Maade, der maa antages at komme i Strid med en Byplan, som Byraadet er i Færd med at udarbejde, og efter hvilken det nævnte Areal skal forbeholdes til Udvidelse af Kirkegaarden i N. N.

Byraadet har oplyst, at det er Hensigten at søge Arealet erhvervet i Medfør af de om Ekspropriation af Jord til Kirkegaarde gældende Lovbestemmelser.

I denne Anledning skal man efter Brevveksling med Amtmanden over Præstø Amt meddele, at der efter Indenrigsministeriets Opfattelse ikke i Byplanslovens § 2 er Hjemmel til at træffe Bestemmelse om Beliggenheden af Arealer til Kirkegaardsbrug, hvorfor Ministeriet ikke vil kunne nedlægge det omhandlede Forbud.

8. Decbr. Kirkeministeriets Approbation paa, at de i Vedtægt for Begravelsesvæsenet i Odense, §§ 4 og 5, ommeldte Takster for Ligvognskørsel ved Kommunens Foranstaltning samt for Benyttelse af Ligbærerne, hvilke Takster uændrede har været gældende i en længere Aarrække, indtil videre bibeholdes.

28. Decbr. 1937. Kirkeministeriets Skriv. (til Stiftamtmanden og Biskoppen over Roskilde Stift) ang. Spørgsmaal om Oprettelse af et for en Købstads to Sogne fælles Kontor, hvortil tænkes henlagt Kontraminiestrialbøgerne Førelse, Begravelsesvæsenet og Kirkekassererforretningerne for begge Kirker.

I det med Hr. Stiftamtmanden og Deres Højærværdigheds Skrivelse af 16. Oktober 1937 hertil indsendte Andragende har Næstved St. Peders Sogns Menighedsraad under Henviisning til, at nævnte Menighedsraad og St. Mortens Sogns Menighedsraad sammesteds har under Overvejelse, naar Kordegneembedet ved St. Mortens Kirke bliver ledigt, at oprette et fælles Kirkekantor for Byens to Sogne, forespurgt, om Ministeriet har noget at erindre herimod.

Det fremgaar af Sagen, at det er Tanken, at Kontoret skal fore Ministerialbøgerne for begge Sogne, forestaa Begravelsesvæsenet og samtidigt forestaa Kassererforretningerne for begge Kirker.

Saaledes foranlediget skal man tjenstlig meddele til Efterretning og videre Bekendtgørelse, at Ministeriet maa være enig med Stiftsovrigheden i, at Kontraminiestrialbøgerne Førelse ikke bør henlægges til et for Byens Sogne fælles Kirkekantor, men at de, som hidtil, maa henhøre under de tvende Kordegne, hvis Embeder ikke vil kunne nedlægges.

Der vil derimod intet kunne være til Hinder for, at Begravelsesvæsenet for begge Sogne henlægges til et fælles Kontor, og at Lederen af dette Kontor er Kasserer for de kirkelige Kasser i begge Sogne.

(Fortsættes).

Medlemmernes Opmærksomhed henledes høfligst paa, at Foreningens Regnskabsaar er udløbet pr. 31. Marts. Der erindres samtidig om, at Kontingentet for det nye Aar lettest og billigst afgøres ved, at man indbetaler Beløbet til Postkonto 11,915 Roskilde. Dette koster kun 10 Øre. Indbetalingen bedes foretaget inden 20. April, fra hvilken Dag Opkrævningerne udsendes. Kontingentet er for personlige Medlemmer i Danmark Kr. 5,00, Medlemmer i Udlandet Kr. 6,00 og for Menighedsraad Kr. 1,00 for hvert Medlem, Raadet bestaar af, og for Foreninger etc. beregnes efter særlige Regler (se Lovens § 3), og er det samme som forrige Aar.